

КОРЕЛЯЦІЯ РИНКУ ПРАЦІ ТА СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ-ЕКОНОМІСТІВ В УКРАЇНІ

Найважливіші завдання, які постали перед закладами вищої економічної освіти України, пов'язані з підготовкою висококваліфікованих фахівців, здатних забезпечувати ефективну роботу економічних організацій різних форм власності. Така підготовка може вестися на основі постійного вдосконалення якості освітнього процесу, розробки, впровадження і підтримання належного навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення освітньої діяльності, використання кадрового потенціалу, здатного сформувати у випускників економічних галузей знань такі якості як ініціатива, підприємливість, здатність швидко реагувати на зміни зовнішнього середовища, пов'язаного з економічними взаєминами різних суб'єктів господарювання. Однак, огляд сучасного розвитку ринку праці дає підстави для висновку, що цього недостатньо. Сьогодення вимагає підготовки не тільки фахівця високої кваліфікації економічного профілю, а, насамперед, всебічно та гармонійно розвиненої особистості, яка здатна компетентно вирішувати професійні завдання на основі отриманих професійних та управлінських знань й сформованих компетенцій. Фахівець-економіст нового покоління повинен поєднувати свій високий професійний рівень з умінням аналізувати економічну ситуацію, планувати й прогнозувати на основі цього перспективу розвитку організації, підприємства чи галузі в цілому. При цьому, дуже важливе значення має не тільки здатність фахівця генерувати нові ідеї, а також його психологічна підготовка, що включає вміння налагодити міжособистісні стосунки. Тобто сьогодні ми повинні підготувати фахівців-економістів з яскраво вираженими здібностями до самостійної роботи, що володіють високими діловими якостями для управлінської, економічної діяльності на базі отриманих професійних знань та сформованих компетенцій.

Не викликає сумнівів той факт, що тільки професійна економічна освіта дозволяє якісно і в найкоротші терміни наділити особистість професійними компетенціями, сприяючи тим самим її соціально-економічній мобільності та полегшуючи подальше працевлаштування в різних сегментах ринку праці. І якщо в кількісних показниках ситуація з наданням вищої економічної освіти характеризується тим, що за даними статистичного щорічника «Вища освіта в Україні» у 2017 р. на ринку освітніх послуг функціонувало 289 закладів вищої освіти та здобули вищу освіту 359901 особа [1, с. 24], то якість підготовки випускників економічних спеціальностей закладів вищої освіти постійно піддається критиці. Наслідок цього – сучасні випускники-економісти закладів вищої освіти України – особливий сегмент ринку праці, що характеризується: низьким рівнем сформованості професійних інтересів (потреб); деформацією професійних намірів і завищеним рівнем домагань; суттєво обмеженими

можливостями щодо переміщення на ринку праці (як вітчизняному, так і міжнародному); невідповідністю компетентнісного рівня потребам ринку праці; низькою оплатою та незадоволеністю умовами праці та ін. У попередніх дослідження [2; 3] ми з'ясували ключові проблеми формування ринку праці та конкретизували підходи до формування компетентностей здобувачів вищої освіти зі спеціальності «Економіка».

Однак проблема задоволення попиту на компетентних фахівців є стрижневою не лише для вітчизняного ринку праці, а й у глобальному вимірі. Так, згідно із даними щорічного звіту The Hays Global Skills Index за 2017 р., який підготовлено міжнародною рекрутинговою компанією Hays та інститутом економічного прогнозування Oxford Economics, 70% працедавців не задоволені якістю підготовки фахівців [4]. За даними звіту вимальовується доволі парадоксальна ситуація: одночасне зростання безробіття та кількості вакансій, на які працедавці не можуть знайти фахівців. Так, наприклад, показник невідповідності навичок працівників потребам бізнесу (за 10-бальною шкалою) досягнув 10,0 в США (2015 р.) та – 9,7 у Великобританії [4].

Отже, з метою гармонізації ринку праці та системи підготовки фахівців, у тому числі економічного профілю, доцільним бачиться створення дієвих регіональних центрів супроводження професійного зростання та сприяння працевлаштування випускників, головною метою діяльності яких має стати оцінка якості набутих компетенцій, з'ясування вимог стейхолдерів та заключення тристоронніх угод щодо працевлаштування випускників, організація тимчасової зайнятості студентів за профілем майбутньої професійної економічної діяльності, інформування здобувачів освітніх послуг про потреби регіонального ринку праці та ін.

Література

1. Вища освіта в Україні за 2017 р.: Статистичний щорічник: / Електронний ресурс. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publosvita_u.htm
2. Кірдан О.П. Методичні підходи до формування компетентностей здобувачів вищої освіти освітніх ступенів «бакалавр» та «магістр» зі спеціальності «Економіка» / О.П. Кірдан // Матеріали Міжнародної науково-методичної конференції «Методичний потенціал, тренди та формати трансформації Європейських освітніх систем». Тези доповідей. – Харків : ХНУБА, 2018. – С. 93–95.
3. Кірдан О.Л., Кірдан О.П. Підготовка конкурентоздатного фахівця та ринок праці: виклики та перспективи освіти / О.Л. Кірдан, О.П. Кірдан // Підготовка конкурентоздатних фахівців: виклики сучасності: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., Кривий Ріг, 25 – 26 квітня 2018 р./ за заг. ред. Л. М. Сергеевої, Т. І.Стойчик – Кривий Ріг: КПГТЛ, 2018. – том 2. – С. 81-83. – Режим доступу: <http://dspace.udpu.edu.ua:8181/jspui/handle/6789/9025>
4. Hays global skills index 2017/ Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://www.hays.ru/Hays-Global-Skills-Index-2017/index.htm>. (Дата звернення: 01.03.2018 р.).